

แนวทางการพัฒนาการบริหารกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนแบบ
มีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

Guidelines For Administration Development Of Participatory Desirable
Characteristics Promotion Activities Of Students Of Schools
Under Surin Primary Educational Service Area Office 3

อำภา ศรีตาพันธ์^{1*} ทวีศักดิ์ ทองทิพย์² ลิน งามประโคน³
Aumpa Seedapan¹ Thawisak Thongthip² Sin Ngamprakhon³

¹ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพุทธบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

¹Degree of Master of Education, Buddhist Educational Administration,
Mahachulalongkornrajavidyalaya University

²บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

² Graduate School, Mahachulalongkornrajavidyalaya University

³บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

³Graduate School, Mahachulalongkornrajavidyalaya University

*Corresponding author e-mail: Aumpaa6637@gmail.com

(Received: 15 May 2025, Revised: 4 July 2025, Accepted: 4 July 2025)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการบริหารกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา 2) ศึกษาวิธีการพัฒนาการบริหารกิจกรรมดังกล่าว และ 3) เสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยใช้การวิจัยแบบผสมวิธี ประกอบด้วย การวิจัยเชิงปริมาณจากกลุ่มตัวอย่าง 148 โรงเรียน จากประชากรทั้งหมด 233 โรงเรียน โดยเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามจำนวน 592 ชุด ได้รับคืน 510 ชุด และการวิจัยเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 7 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนแบบมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการร่วมรับผลประโยชน์ ด้านการร่วมลงมือปฏิบัติ ด้านการร่วมติดตามประเมินผล และด้านการร่วมวางแผน ตามลำดับ สำหรับวิธีการพัฒนาในแต่ละด้าน ได้แก่ การใช้กระบวนการ PDCA ร่วมวางแผนโดยทุกภาคส่วน การตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน การร่วมกำหนดเกณฑ์การประเมิน และการส่งเสริมแรงจูงใจผ่านการมอบฉันทะและสร้างภาพลักษณ์ที่ดี ทั้งนี้ แนวทางการพัฒนาเสนอ

ให้ทุกภาคส่วนร่วมกันกำหนดนโยบาย ขั้นตอนดำเนินงาน การประเมินผล และการรับผลประโยชน์ เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงและยั่งยืนในบริบทของสถานศึกษาและชุมชน

คำสำคัญ: การบริหาร; กิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์; แบบมีส่วนร่วม

ABSTRACT

This research aimed to: 1) examine the current state of participatory management in promoting students' desirable characteristics in schools; 2) explore approaches for developing such participatory management; and 3) propose development guidelines for participatory management of student desirable trait promotion activities in schools under the Surin Primary Educational Service Area Office 3. A mixed-methods research design was employed. The quantitative component involved 148 sample schools from a total population of 233 schools. Data were collected using 592 questionnaires, with 510 returned. The qualitative component involved in-depth interviews with seven key informants. and analyzed using percentage, mean, and standard deviation. The findings revealed that the overall level of participatory management was high. From highest to lowest, the aspects were: participation in benefit-sharing, implementation, monitoring and evaluation, and planning. Development approaches included applying the PDCA process for joint planning, establishing implementation committees involving all sectors, collaboratively defining evaluation criteria for transparency, and enhancing motivation through school and community recognition and certificate awards. The proposed guidelines emphasized inclusive policy formulation, structured implementation processes with stakeholder representation, participatory evaluation aligned with indicators, and equitable benefit-sharing to foster sustainable and meaningful engagement in accordance with the school and community context.

Keywords: Administration; Activities to promote desirable characteristics; Participatory type

บทนำ

การศึกษา เป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาคนทั้งด้านความรู้ ทักษะ และคุณธรรม เพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพในสังคม โดยแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย จุดมุ่งหมายหลักของการศึกษา คือ การสร้างพลเมืองดีที่มีความรู้และทักษะชีวิต การศึกษายังมีบทบาทในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ลดความเหลื่อมล้ำ เสริมสร้างความเท่าเทียม และส่งเสริม

ความเข้าใจระหว่างประเทศ ในยุคศตวรรษที่ 21 ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การศึกษาจึงกลายเป็นเครื่องมือสำคัญในการเตรียมคนให้เรียนรู้ตลอดชีวิต และเป็นกลไกขับเคลื่อนประเทศไทยสู่การเป็นประเทศพัฒนาแล้ว โดยตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานอย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 23, 24 และ 26 ได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาที่เน้นทั้งความรู้และคุณธรรม โดยส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาศักยภาพตนเองอย่างเต็มที่ ผ่านการบูรณาการความรู้ด้านต่าง ๆ เช่น วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย และทักษะชีวิต การปลูกฝังคุณธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ควบคู่กับความรู้ถือเป็นหัวใจสำคัญ การประเมินผลจึงพิจารณาทั้งด้านความรู้ พฤติกรรม และการมีส่วนร่วม กระทรวงศึกษาธิการจึงผลักดันนโยบาย “คุณธรรมนำความรู้” ขยายโอกาสทางการศึกษา และพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านจิตใจ พฤติกรรม และสติปัญญา รวมถึงการส่งเสริมปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ความสามัคคี สันติวิธี และประชาธิปไตย (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2554)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้เป็น “มนุษย์ที่สมบูรณ์” ทั้งด้านความรู้ ความสามารถ และจริยธรรม เพื่อให้ดำรงชีวิตอย่างมีความสุขและเป็นพลเมืองดีของชาติ โดยกำหนด คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ได้แก่ รักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ภาคภูมิใจในความเป็นไทย, ซื่อสัตย์สุจริต ยึดมั่นความถูกต้อง กระทำสิ่งที่ถูกต้องแม้ไม่มีใครเห็น, มีวินัย ปฏิบัติตามกฎระเบียบ รับผิดชอบต่อตนเองและสังคม, ใฝ่เรียนรู้ กระตือรือร้นใฝ่รู้ สนใจเปิดรับสิ่งใหม่, อยู่อย่างพอเพียง ดำเนินชีวิตอย่างพอดี ใช้เหตุผล มีภูมิคุ้มกัน, มุ่งมั่นในการทำงาน ขยัน อดทน พยายาม ไม่ย่อท้อ, รักความเป็นไทย ภาคภูมิใจในวัฒนธรรม เคารพประเพณี ใช้ภาษาไทยถูกต้อง, มีจิตสาธารณะ มีน้ำใจ รู้จักแบ่งปัน มีส่วนร่วมในสังคม แนวทางการจัดการเรียนรู้ควรเน้นการบูรณาการในทุกกลุ่มสาระ เช่น การใช้โครงงาน กิจกรรมกลุ่ม การลงมือปฏิบัติจริง จิตอาสา และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน รวมถึงการประเมินทั้งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพฤติกรรมคุณลักษณะควบคู่กัน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษาจะสำเร็จได้ ต้องอาศัย การบริหารจัดการที่ดีและความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ได้แก่ ผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง และชุมชน โดยร่วมกันปลูกฝังและบ่มเพาะพฤติกรรมที่แสดงออกถึงคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้กับนักเรียน แนวทางการดำเนินงานสามารถทำได้โดยบูรณาการพฤติกรรมบ่งชี้ ของแต่ละคุณลักษณะในกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระวิชา และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จัดกิจกรรมเสริม เช่น โครงการวันพ่อ วันแม่ ลดโลกร้อน รักสิ่งแวดล้อม แห่เทียนพรรษา และกิจกรรมร่วมกับท้องถิ่น สอดแทรกในการดำเนินชีวิตประจำวัน เช่น การเข้าแถวซื้ออาหารกลางวัน การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ จะประเมินแยกจากคะแนนรายวิชา โดยครูใช้การสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในกิจกรรมต่าง ๆ แล้วบันทึกเป็นรายงานผล ไม่ใช้ส่วนหนึ่งของคะแนนระหว่างเรียนหรือปลายภาค ทั้งนี้ ร่องรอยหรือหลักฐานการประเมินสามารถใช้ร่วมกับรายวิชาได้ แต่จะไม่รวม

เป็นคะแนนของรายวิชานั้น(กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 , 2563)

สถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษาให้บรรลุผลตามนโยบายการจัดการศึกษาของประเทศ โดยการมุ่งเน้นการพัฒนาให้นักเรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ และคุณธรรม รวมทั้งมีจิตสำนึก ในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตยและมีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการ ศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ และการศึกษาตลอดชีวิต วิสัยทัศน์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น พื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งเน้นที่การพัฒนาให้นักเรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตาม ศักยภาพ และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ประกอบด้วยทั้งความดี ความเก่ง และความสุข การประเมิน คุณลักษณะอันพึงประสงค์จึงเป็นงานสำคัญของสถานศึกษา ซึ่งต้องมีการสนับสนุนจากผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรที่เกี่ยวข้อง รวมถึงผู้ปกครอง เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตรอย่าง มีประสิทธิภาพ การบริหารสถานศึกษาจึงมีวัตถุประสงค์เพื่อให้การดำเนินงานของสถานศึกษาบรรลุเป้าหมาย สำคัญ ซึ่งคือการพัฒนาให้นักเรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข ซึ่งแนวทางการพัฒนาการบริหารกิจกรรม ส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จะเป็นงานที่ทำให้การบริหารสถานศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนแบบมีส่วนร่วม ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3
2. เพื่อศึกษาวิธีการพัฒนาการบริหารกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนแบบมี ส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3
3. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน แบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

ระเบียบวิธีวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย.

1.1 ระยะที่ 1 การออกแบบการวิจัยเชิงปริมาณ

1.1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร ครู

ผู้ปกครองหรือนักเรียนที่มีส่วนเกี่ยวข้องในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 กลุ่ม ตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองหรือนักเรียนที่มีส่วนเกี่ยวข้องในสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 3 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางการประมาณขนาดกลุ่ม ตัวอย่างของ เครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 148 โรงเรียน การสุ่มกลุ่ม ตัวอย่างสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยในครั้งนี้ มีการแบ่งสัดส่วนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ตามพื้นที่อำเภอ ได้ดังนี้ อำเภอปราสาท มีจำนวน 8 เครือข่าย จำนวน 75 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง 48 โรงเรียน อำเภอสังขะ มีจำนวน 6 เครือข่าย จำนวน 64 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง 41 โรงเรียน อำเภอกาบเชิง มีจำนวน 3 เครือข่าย จำนวน 28 โรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง 18 โรงเรียน อำเภอบัวเขต มีจำนวน 2 เครือข่าย จำนวน 22 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง 14 โรงเรียน อำเภอศรีณรงค์ มีจำนวน 3 เครือข่าย จำนวน 27 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง 17 โรงเรียน อำเภอพนมดงรัก มีจำนวน 2 เครือข่าย จำนวน 17 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง 10 โรงเรียน ใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

1.1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 หาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha) ได้ค่าความเชื่อมั่นรวมทั้งฉบับเท่ากับ 0.885 ถือว่าค่าความเชื่อมั่นได้มาตรฐานตามที่กำหนด ซึ่งแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ ตำแหน่ง ประสบการณ์ มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 มีข้อความเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์แบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา แบบสอบถามในตอนที่ 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของลิเคิร์ต (Likert 'Rating Scale) มี 5 ระดับ โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามพิจารณาความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและปัญหาการบริหารกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

1.1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้ ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ถึงสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบงานกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์แบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา ผู้ปกครองและนักเรียน โดยใช้แบบสอบถาม ผู้วิจัยส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ ไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 เพื่อขอความอนุเคราะห์ส่งแบบสอบถาม ไปทางระบบ E-office ผ่านระบบ Google form กับกลุ่มตัวอย่างได้ตอบแบบสอบถามผ่านระบบคอมพิวเตอร์ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 592 ฉบับ ผู้วิจัยกำหนดวันและเวลาในการตอบแบบสอบถามและส่งกลับคืนให้ผู้วิจัยภายในวันที่กำหนด ผู้วิจัยแจกแบบสอบถาม Google form เพื่อเก็บรวบรวมมาเป็นข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง และติดตามเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยระบบ Google form

ของกลุ่มตัวอย่าง 148 โรงเรียน ใช้แบบสอบถามโรงเรียนละ 4 ฉบับ รวมเก็บข้อมูลโดยแจกแบบสอบถามจำนวน 592 ชุด ในการดำเนินการเก็บข้อมูลกลับคืนได้ไม่ครบ ได้รับกลับคืน 510 ฉบับ

2. ระยะที่ 2 การออกแบบการวิจัยเชิงคุณภาพการออกแบบการศึกษาเกี่ยวกับวิธีการและแนวทางการพัฒนาการบริหารกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์แบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 3 วิเคราะห์ข้อมูล และรวบรวมข้อมูลจากเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้อง ทั้งหนังสือ รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์/ดุษฎีนิพนธ์ และเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับวิธีและแนวทางการพัฒนาการบริหารกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์แบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 3 การเก็บข้อมูลด้วยวิธีใช้การดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 7 คน โดยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง เพื่อเสนอวิธีและแนวทางการพัฒนาการบริหารกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์แบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 3 ศึกษาองค์ประกอบกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์แบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 3 และทำการวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)

ผลการวิจัย

จากการวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 สรุปผลการวิจัยตามลำดับของวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. สภาพการบริหารกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

ด้าน	ระดับการมีส่วนร่วมสูง (3 อันดับแรก)	ระดับต่ำที่สุด
1. การร่วมวางแผน	- ร่วมกำหนดกิจกรรม - ร่วมกำหนดวิสัยทัศน์ - ร่วมกำหนดโครงการ	ร่วมกำหนดพันธกิจ
2. การร่วมลงมือปฏิบัติ	- ร่วมประสานงานกับผู้เกี่ยวข้อง - ร่วมจัดหาทรัพยากร - ร่วมปฏิบัติตามแผน	ร่วมกำหนดขั้นตอนการดำเนินงาน
3. การร่วมติดตามประเมินผล	- ร่วมสรุปและจัดทำรายงาน - ร่วมกำหนดพฤติกรรมบ่งชี้ - ร่วมกำหนดตัวชี้วัด	ร่วมกำหนดค่านิยม

ด้าน	ระดับการมีส่วนร่วมสูง (3 อันดับแรก)	ระดับต่ำที่สุด
4. การร่วมรับผลประโยชน์	- ความภาคภูมิใจจากการมีส่วนร่วม - ชุมชนมีภาพลักษณ์ดีขึ้น - (ไม่มีอันดับที่ 3 ระบุชัด)	ได้รับความรู้/วุฒิบัตร

2. วิธีการพัฒนาการบริหารกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

ด้าน	ประเด็นพัฒนา	วิธีการพัฒนา
1. การร่วมวางแผน	- การกำหนดนโยบาย - การกำหนดพันธกิจ	- ใช้กระบวนการ PDCA เพื่อบูรณาการนโยบายจากทุกภาคส่วน - ดำเนินการผ่านการประชุม วางแผน และสื่อสารร่วมกัน - เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา
2. การร่วมลงมือปฏิบัติ	- การกำหนดขั้นตอนการดำเนินงาน - การเป็นคณะกรรมการดำเนินโครงการ	- เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนร่วมวางแผนและดำเนินการตามขั้นตอน - ให้นักเรียนมีบทบาททั้งในฐานะผู้กำหนดและผู้ปฏิบัติ - แต่งตั้งคณะกรรมการแบบมีส่วนร่วม ครูเป็นต้นแบบนักเรียนร่วมเป็นกรรมการและผู้ร่วมกิจกรรม
3. การร่วมติดตามประเมินผล	- การกำหนดค่านิยม - การกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน	- ทุกภาคส่วนร่วมกำหนดค่านิยมการประเมินเพื่อการปรับปรุงกิจกรรมในอนาคต - ร่วมกำหนดเกณฑ์ให้คะแนนอย่างโปร่งใส นักเรียนมีบทบาทในการเสนอความคิดเห็น - ครูติดตาม ชุมชนร่วมสังเกตการณ์
4. การร่วมรับผลประโยชน์	- ชุมชนมีภาพลักษณ์ดีขึ้น - การได้รับวุฒิบัตร / ความรู้	- ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ผลกิจกรรมสู่สาธารณะ - มอบวุฒิบัตรและเกียรติบัตรแก่ผู้มีส่วนร่วมเพื่อสร้างแรงจูงใจ - เน้นให้เกิดความภาคภูมิใจทั้งในระดับนักเรียนและชุมชน

3. แนวทางการพัฒนาการบริหารกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

ด้าน/ประเด็น	แนวทางการพัฒนา
1. ด้านการร่วมวางแผน	- สร้างภาพลักษณ์ที่ดีของสถานศึกษาและชุมชนผ่านกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ - ยกระดับชื่อเสียงของโรงเรียน นักเรียน และผู้ปกครองให้เกิดความภาคภูมิใจ เช่น ผ่านเกียรติบัตร - นโยบายและพันธกิจต้องกำหนดร่วมกันทุกภาคส่วน โดยเฉพาะนักเรียนควรมีบทบาทในการกำหนดทิศทางกิจกรรม
2. ด้านการร่วมลงมือปฏิบัติ	- ขั้นตอนการดำเนินงานต้องชัดเจน ครอบคลุมคุณลักษณะทั้ง 8 ด้าน - เริ่มจากการมีแผนงานร่วมกัน มีการวัดผลประเมินผลอย่างชัดเจน - ตั้งคณะกรรมการจากหลายภาคส่วน เช่น ชุมชน องค์กรศาสนา และนักเรียน เพื่อร่วมดำเนินโครงการอย่างมีประสิทธิภาพ
3. ด้านการร่วมติดตามประเมินผล	- การประเมินต้องดำเนินตามคำนิยามที่ชัดเจน มีระบบติดตามผล - ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนที่สอดคล้องกับตัวชี้วัดของกิจกรรม - ร่วมกันออกแบบระบบประเมินเพื่อให้มีความครอบคลุมตามวัตถุประสงค์
4. ด้านการร่วมรับผลประโยชน์	- ส่งเสริมภาพลักษณ์ชุมชนผ่านการประชาสัมพันธ์กิจกรรมดี ๆ สู่อำเภอ - มอบวุฒิบัตรในโอกาสพิเศษ (วันแม่, วันพ่อ, วันเด็ก ฯลฯ) เพื่อสร้างแรงจูงใจและความภาคภูมิใจ - ใช้กิจกรรมเชิงรางวัลเป็นเครื่องมือกระตุ้นการมีส่วนร่วมของนักเรียนและชุมชน

อภิปรายผล

จากการวิจัย แนวทางการพัฒนาการบริหารกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ผู้วิจัยมีข้อค้นพบที่น่าสนใจนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้ ดังนี้

1. สภาพการบริหารกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ด้านการร่วมรับผลประโยชน์ ($\bar{x} = 4.36$) ด้านการร่วมลงมือปฏิบัติ ($\bar{x} = 4.27$) ด้านการร่วมติดตามประเมินผล ($\bar{x} = 4.17$) และด้านการร่วมวางแผน ($\bar{x} = 4.16$) และมีผลการพิจารณาแต่ละด้าน ดังนี้ ด้านการร่วมวางแผน เรียงจากมากไปน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรม การบริหารกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะอันพึง

ประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์การบริหารกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา การมีส่วนร่วมในการกำหนดโครงการ การบริหารกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา ลำดับสภาพการพัฒนาที่ต่ำที่สุด ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการกำหนดพันธกิจการบริหารกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา ด้านการร่วมลงมือปฏิบัติ เรียงจากมากไปน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการประสานงานกับผู้เกี่ยวข้องในการจัดโครงการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน การมีส่วนร่วมในการจัดหาทรัพยากรเพื่อสนับสนุนโครงการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผน และจัดโครงการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ลำดับสภาพการพัฒนาที่ต่ำที่สุด ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการกำหนดขั้นตอนการดำเนินงานตามแผน และจัดโครงการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ด้านการร่วมติดตามประเมินผล เรียงจากมากไปน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการสรุปและจัดทำรายงานการประเมินสภาพการบริหารกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน การมีส่วนร่วมในการกำหนดพฤติกรรมบ่งชี้ ในการประเมินสภาพการบริหารกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน การมีส่วนร่วมในการกำหนดตัวชี้วัด ในการประเมินสภาพการบริหารกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ลำดับสภาพการพัฒนาที่ต่ำที่สุด ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการกำหนดค่านิยม ในการประเมินสภาพการบริหารกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ด้านการร่วมรับผลประโยชน์ เรียงจากมากไปน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ การมีความภาคภูมิใจจากการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา ชุมชนมีภาพลักษณ์ที่ดีขึ้นจากความสำเร็จของกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา ลำดับสภาพการพัฒนาที่ต่ำที่สุด ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการได้รับความรู้และวุฒิบัตรสำหรับเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา จากผลการวิจัยดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า สภาพการบริหารกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านการร่วมรับผลประโยชน์ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการร่วมวางแผน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กมลฤทัย เนตรทิพย์ ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนารูปแบบการบริหารงานกิจกรรมนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนบ้านบ่อหลวง อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่”

2. วิธีการพัฒนาการบริหารกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ด้านการร่วมวางแผน วิธีการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการบริหารกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา ได้แก่ การกำหนดนโยบายการบริหารกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษามีการบูรณาการร่วมกันจากหลายภาคส่วน โดยใช้กระบวนการ PDCA เพื่อให้การพัฒนา มีทิศทางที่สอดคล้องกันและทุกภาคส่วนร่วมมือกันกำหนดนโยบายการบริหารกิจกรรม เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนผ่านการประชุม วางแผน และดำเนินการร่วมกัน วิธีการ

พัฒนาการมีส่วนร่วมในการกำหนดพันธกิจการบริหารกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ในสถานศึกษา ได้แก่ การกำหนด พันธกิจ การบริหารกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ในสถานศึกษาเป็นกระบวนการที่เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม โดยใช้ กระบวนการ PDCA เพื่อให้เกิด การพัฒนาที่เป็นระบบและสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา และการกำหนดพันธกิจดำเนินการผ่าน กระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย เพื่อให้กิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนเป็นไปใน ทิศทางเดียวกันและเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน ด้านการร่วมลงมือปฏิบัติ วิธีการพัฒนาด้านการกำหนด ขั้นตอนการดำเนินงานตามแผน และจัดโครงการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ได้แก่ การกำหนด ขั้นตอน การดำเนินงานตามแผน ต้องเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมอย่างชัดเจนและเป็นระบบและการดำเนินงาน ตามแผนต้องเป็นกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย โดยมีแผนงานที่ชัดเจน และให้นักเรียนเข้ามามีบทบาททั้ง ในขั้นตอนการกำหนดและการปฏิบัติจริง วิธีการพัฒนาด้านการเป็นคณะกรรมการดำเนินโครงการพัฒนา คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ได้แก่ การกำหนด คณะกรรมการดำเนินโครงการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของนักเรียน ต้องเป็นกระบวนการที่ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมและมีความชัดเจนในขั้นตอนดำเนินงานและ คณะกรรมการดำเนินโครงการต้องมีทุกภาคส่วนร่วมกำหนดและปฏิบัติอย่างชัดเจน ครูเป็นต้นแบบที่ดี และ นักเรียนต้องมีส่วนร่วมทั้งในฐานะคณะกรรมการและผู้เข้าร่วมกิจกรรม ด้านการร่วมติดตามประเมินผล วิธีการพัฒนาด้านการกำหนดค่านิยม ในการประเมินสภาพการบริหารกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะอันพึง ประสงค์ ได้แก่ การกำหนดค่านิยมในการประเมินผลกิจกรรม เป็นกระบวนการที่ต้องเปิดโอกาสให้ทุกภาค ส่วนมีส่วนร่วม เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมสามารถพัฒนาและปรับปรุงให้ดีขึ้นในอนาคตและทุกภาคส่วนต้อง ร่วมมือกันกำหนดค่านิยมในการประเมินผลกิจกรรม โดยมีครูเป็นผู้ติดตาม นักเรียนมีส่วนร่วม และชุมชนเข้า มามีบทบาท เพื่อให้การบริหารกิจกรรมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ วิธีการพัฒนาด้านการกำหนดเกณฑ์การให้ คะแนนการประเมินสภาพการบริหารกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ได้แก่ การกำหนดเกณฑ์การ ให้คะแนนการประเมินผลกิจกรรม ต้องเป็นกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย เพื่อให้การประเมินมีความ ถูกต้อง โปร่งใส และสามารถนำไปปรับปรุงพัฒนาในอนาคต และทุกภาคส่วนต้องร่วมกันกำหนดเกณฑ์การให้ คะแนนการประเมินกิจกรรม โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนมีบทบาท เพื่อให้เกณฑ์มีความครอบคลุมและสามารถ นำไปใช้พัฒนาโครงการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้านการร่วมรับผลประโยชน์ วิธีการพัฒนาด้านชุมชนมี ภาพลักษณ์ที่ดีขึ้นจากความสำเร็จของกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ได้แก่ การสร้างภาพลักษณ์ที่ ดีของชุมชนและสถานศึกษา เกิดจากความสำเร็จของกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โดยอาศัยการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายและการเผยแพร่ผลลัพธ์ให้เป็นที่รับรู้และโรงเรียนต้องส่งเสริมให้เกิดการ ประชาสัมพันธ์กิจกรรมที่ดีออกสู่สาธารณะ เพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับชุมชน และกระตุ้นให้นักเรียนเกิด ความภาคภูมิใจในการทำความดี วิธีการพัฒนา ด้านการมีส่วนร่วมในการได้รับความรู้และวุฒิบัตรสำหรับเข้า ร่วมกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ได้แก่ การมอบวุฒิบัตรและเกียรติบัตร เป็นแนวทางหนึ่งในการส่งเสริมและให้กำลังใจนักเรียน รวมถึงผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่ร่วมดำเนินกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะอันพึง ประสงค์และสถานศึกษาควรมอบวุฒิบัตรและเกียรติบัตรแก่นักเรียนและผู้เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างแรงจูงใจ

เสริมสร้างความภาคภูมิใจ และเผยแพร่ความสำเร็จของกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์สู่ชุมชน จากผลการวิจัยดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า วิธีการพัฒนาการบริหารกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ที่ ต้องพัฒนาการบริหารกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนต้องอาศัยความร่วมมือร่วมของ ผู้อำนวยการสถานศึกษา คณะครู และชุมชน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พรเทพ เหมรานนท์ ได้วิจัยเรื่อง “การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรีเขต ๑ และเขต ๒”

3. แนวทางการพัฒนาการบริหารกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ด้าน การร่วมวางแผน แนวทางพัฒนาด้านการกำหนดนโยบายการบริหารกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะอันพึง ประสงค์ ได้แก่ การวางแผนและกำหนดนโยบายการบริหารกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของ นักเรียน ต้องดำเนินการโดยอาศัยความร่วมมือจากหลายภาคส่วน เพื่อให้เกิดความครอบคลุมและเหมาะสม กับบริบทของสถานศึกษาและการกำหนดนโยบายการบริหารกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของ นักเรียน ต้องเป็นกระบวนการที่ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม มีความเชื่อมโยงกับทุกกิจกรรม และเปิดโอกาสให้นักเรียน ได้มีบทบาทในการกำหนดทิศทางของนโยบายด้วยตนเอง แนวทางพัฒนาด้านการกำหนดพันธกิจการบริหาร กิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ได้แก่ การกำหนดพันธกิจการบริหารกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ของนักเรียน ควรเป็นกระบวนการที่มีการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน เพื่อให้พันธกิจนั้นมีความ ชัดเจนและสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนและการกำหนดพันธกิจในการบริหารกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ของนักเรียนต้องเป็นกระบวนการที่ครอบคลุมทุกภาคส่วน ตั้งแต่กรรมการสถานศึกษา, ครู, นักเรียน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อให้พันธกิจที่กำหนดมีความชัดเจนและสอดคล้องกับความต้องการของทุก ฝ่าย ด้านการร่วมลงมือปฏิบัติ แนวทางพัฒนาด้านการกำหนดขั้นตอนการดำเนินงานตามแผน และจัด โครงการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ได้แก่ การ กำหนดขั้นตอนการดำเนินงานตามแผน ในการส่งเสริม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนต้องมีความชัดเจนและครอบคลุมทั้ง 8 ข้อ พร้อมทั้งมีการ วัดผลและ ประเมินผล ที่สามารถประเมินได้อย่างชัดเจนและการกำหนดขั้นตอนการดำเนินงานต้องเริ่มต้นจากการมีแผน ที่ชัดเจนและการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย โดยเฉพาะนักเรียน เพื่อให้กิจกรรมที่ส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เกิดผลสำเร็จและสอดคล้องกับความต้องการและเป้าหมายที่ตั้งไว้ แนวทางพัฒนาด้านการเป็นคณะกรรมการ ดำเนินโครงการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ได้แก่ คณะกรรมการดำเนินโครงการจะต้องประกอบด้วย ตัวแทนจากทุกภาคส่วน ได้แก่ ตัวแทนชุมชน, ตัวแทนองค์กรศาสนา, และตัวแทนนักเรียน โดยทุกฝ่ายต้อง ร่วมมือกันในการดำเนินโครงการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนและคณะกรรมการที่ ประกอบไปด้วยตัวแทนจากชุมชน, องค์กรศาสนา, และนักเรียนจะร่วมกันกำหนดกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณลักษณะ อันพึงประสงค์และดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดการพัฒนาในทุกด้านของนักเรียน ทั้งในแง่ของ ความซื่อสัตย์, วินัย, การรักชาติ และความกตัญญูทวดเทวี ด้านการร่วมติดตามประเมินผล แนวทางพัฒนา

ด้านการกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนการประเมินสภาพการบริหารกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ได้แก่ ต้องมีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์และจะต้องยึดหลักตามค่านิยมที่ได้กำหนดไว้ และให้คณะกรรมการดำเนินการประเมินผลการบริหารกิจกรรมอย่างเป็นระบบ แนวทางพัฒนาด้านการกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนการประเมินสภาพการบริหารกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ได้แก่ เกณฑ์การให้คะแนนต้องสอดคล้องกับตัวชี้วัดของการจัดกิจกรรมที่ตั้งขึ้น เช่น คุณลักษณะที่ต้องการพัฒนาในนักเรียนและทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน โดยร่วมกันคิดแนวทางและออกแบบการประเมินที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของกิจกรรมและคุณลักษณะที่ต้องการส่งเสริม ด้านการร่วมรับผลประโยชน์ แนวทางพัฒนาด้านชุมชนมีภาพลักษณ์ที่ดีขึ้นจากความสำเร็จของกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ได้แก่ การสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของโรงเรียนผ่านกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะพึงประสงค์เป็นส่วนสำคัญที่ช่วยเสริมความน่าเชื่อถือและยกระดับชื่อเสียงของโรงเรียนและนักเรียนในชุมชน ซึ่งมีผลประโยชน์ต่อทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และผู้ปกครองจะภูมิใจในความสำเร็จของลูกหลานที่ได้รับการพัฒนาในด้านคุณลักษณะ และสามารถเห็นผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรม เช่น การได้รับเกียรติบัตรสำหรับความซื่อสัตย์ในการเก็บเงินที่หายได้คืน แนวทางพัฒนาด้านการมีส่วนร่วมในการได้รับความรู้และวุฒิบัตรสำหรับเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ได้แก่ การมอบวุฒิบัตรเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญในการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจให้กับนักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะพึงประสงค์ รวมทั้งช่วยยกระดับภาพลักษณ์ของโรงเรียนให้เป็นที่ยอมรับในชุมชนและสังคม การมอบวุฒิบัตรในโอกาสต่าง ๆ เช่น วันแม่, วันพ่อ, วันเด็ก, หรือวันสำเร็จการศึกษานั้นมีประโยชน์หลายด้าน โดยเฉพาะในเรื่องการเสริมสร้างแรงบันดาลใจและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของนักเรียนและชุมชน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ นรากร งามสมัย ได้วิจัยเรื่อง “แนวทางการจัดกิจกรรมนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของชุมชนในโรงเรียนพหุวัฒนธรรม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา”

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนเป็นภารกิจสำคัญควบคู่กับการเรียนรู้ทางวิชาการ โดยต้องบริหารจัดการกิจกรรมอย่างเป็นระบบและมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย ทั้งครู นักเรียน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน และองค์กรภายนอก

แนวทางเชิงนโยบายประกอบด้วย 4 ด้านหลัก ได้แก่ 1) ร่วมวางแผน กำหนดนโยบายและพันธกิจ ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมโดยใช้ PDCA เน้นให้นักเรียนมีบทบาทร่วมกำหนดทิศทางกิจกรรม 2) ร่วมลงมือปฏิบัติ วางแผนขั้นตอนกิจกรรมชัดเจน ครอบคลุมทุกด้าน ตั้งคณะกรรมการจากตัวแทนทุกภาคส่วนและให้นักเรียนมีส่วนร่วมทั้งออกแบบและปฏิบัติจริง 3) ร่วมติดตามประเมินผล กำหนดเกณฑ์ประเมินที่ชัดเจน สอดคล้องกับตัวชี้วัด มีคณะกรรมการประเมินหลากหลายและเป็นกลาง พร้อมเปิดเผยผลและรับฟังข้อเสนอแนะ 4) ร่วมรับผลประโยชน์ ส่งเสริมภาพลักษณ์สถานศึกษาและสร้างความภาคภูมิใจผ่านการมอบ

วุฒิบัตรหรือเกียรติบัตรเพื่อกระตุ้นแรงจูงใจและเผยแพร่คุณภาพสู่ชุมชน โดยรวม การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพต้องอาศัยความร่วมมือทุกภาคส่วน และดำเนินการอย่างต่อเนื่องและบูรณาการ เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่ยั่งยืนและสร้างภาพลักษณ์ที่ดีแก่สถานศึกษาในระยะยาว

2. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโดยเน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ได้แก่ ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ผ่านการจัดตั้งคณะทำงานร่วมกัน โดยใช้กระบวนการ PDCA อย่างเป็นระบบ คือ Plan: ร่วมวางแผนและออกแบบกิจกรรมตามบริบทของสถานศึกษา Do: ดำเนินกิจกรรมตามแผน Check: ประเมินผลและรับฟังความคิดเห็นจากทุกฝ่าย Act: ปรับปรุงและพัฒนานโยบายตามผลการประเมิน ส่งเสริมให้นักเรียนมีบทบาทในการเสนอความคิดเห็นและตัดสินใจ เพื่อสร้างความเป็นเจ้าของและความภาคภูมิใจ จัดเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งบูรณาการคุณลักษณะอันพึงประสงค์เข้ากับทุกกิจกรรมในสถานศึกษา และติดตามประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ พร้อมจัดทำรายงานเพื่อนำไปพัฒนาต่อเนื่อง

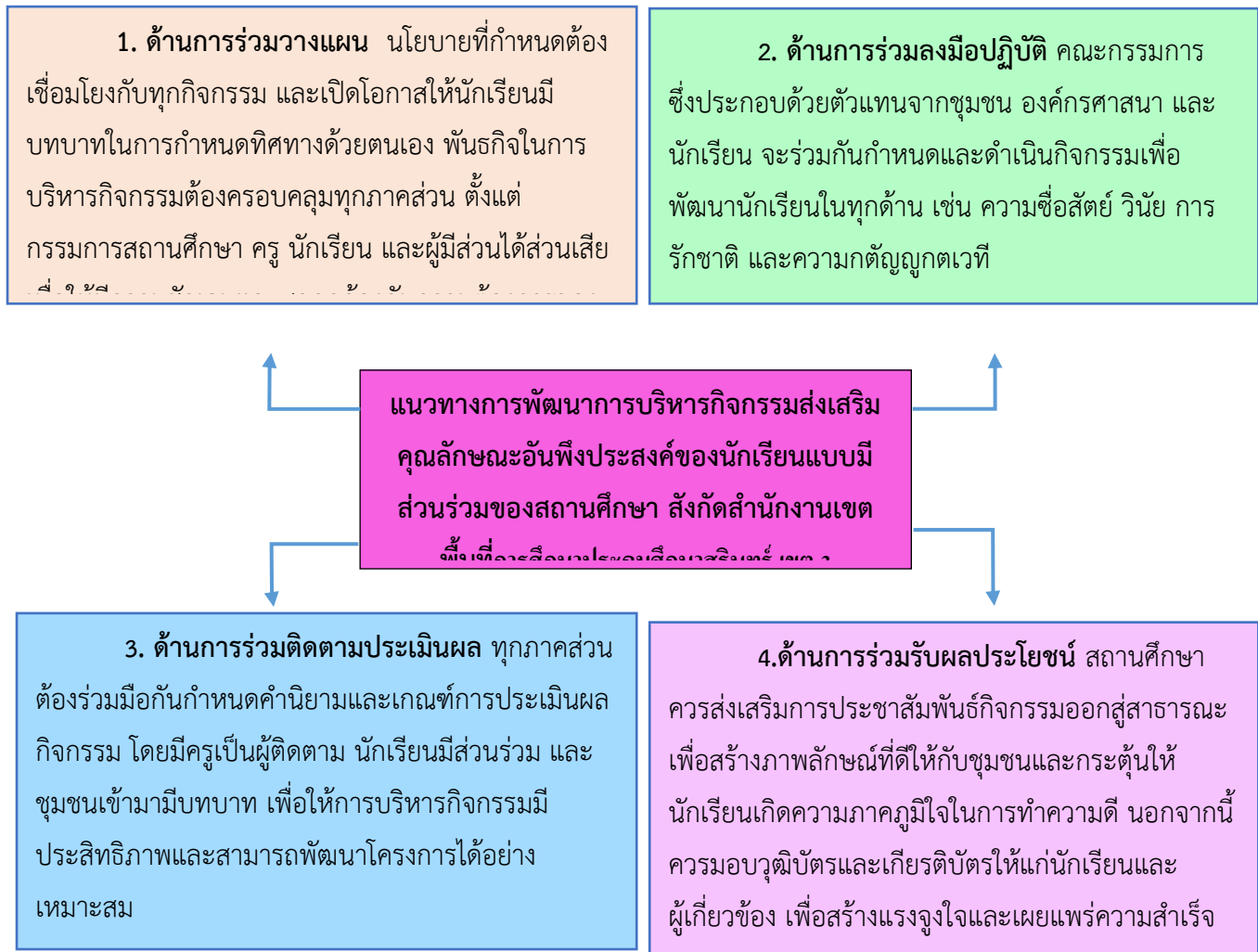
3. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรศึกษาการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์เฉพาะด้าน เช่น ความมีวินัย ความรับผิดชอบ และการทำงานเป็นทีม อย่างลึกซึ้ง พร้อมวิจัยในบริบทที่หลากหลาย ทั้งโรงเรียนขนาดเล็ก กลาง ใหญ่ และ เขตเมือง-ชนบท เพื่อหาแนวทางและกิจกรรมที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพสูงสุดในแต่ละบริบท

3.2 ควรใช้วิธีวิจัยเชิงทดลองหรือกึ่งทดลอง (Experimental/Quasi-experimental) เพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ของกิจกรรมแบบมีส่วนร่วมอย่างเป็นรูปธรรม รวมทั้งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนกับพัฒนาการของนักเรียน เพื่อเสริมสร้างความร่วมมือที่ยั่งยืน

3.3 ควรติดตามผลการดำเนินงานในระยะยาว (Longitudinal Study) เพื่อตรวจสอบว่ากิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์สามารถสร้างผลลัพธ์ที่ยั่งยืนและส่งผลกระทบต่อพัฒนาการของนักเรียนได้อย่างต่อเนื่อง

องค์ความรู้ใหม่

เอกสารอ้างอิง

- กมลฤทัย เนตรทิพย์. (2564). การพัฒนารูปแบบการบริหารงานกิจกรรมนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนบ้านบ่อหลวง อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- นรากร งามสมัย. (2564). แนวทางการจัดกิจกรรมนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของชุมชนในโรงเรียนพหุวัฒนธรรม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

- พรเทพ เหมรานนท์. (2564). การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรีเขต 1 และเขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรีเขต 2. (2563). รายงานผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ปีการศึกษา 2563 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579. พรึกหวาน กราฟฟิค.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2554). แนวทางการพัฒนา การวัดและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.